

Oponentský posudek bakalářské práce Filipa Stowassera „*Identita hráče a herní postavy v počítačových hrách*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2019, 91 s. včetně příloh

Filip Stowasser si ve své bakalářské práci vytkl za cíl „zjistit a popsat motivy hráčů při rozhodování ve virtuálním prostředí SP RPG, zejména v situacích, které vyžadují rozhodování morální“ (s. 27). Konkrétně si klade tři výzkumné otázky: „1. Co stojí za hráčovou preferencí určitého způsobu hraní v SP RPG? 2. Jakým způsobem vstupuje do her skutečná identita hráče? 3. Jak herní mechanika ovlivňuje chování hráče v SP RPG?“ (s. 27). Pro dosažení vytýčeného cíle zvolil kvalitativní výzkum realizovaný formou polostrukturovaných interview s 10 respondenty, která následně podrobil interpretativní fenomenologické analýze (s. 28). Práce je rozdělena do tří kapitol nazvaných Úvod, Teoretické zakotvení práce a Výzkumná část.

Autor svou práci explicitně navazuje na diplomové práce Kořínka (2013) a Hellera (2015), pročež primárně využívá konceptu projektivní identity a jejího dělení na projekci a projekt (Gee 2003). Volba těchto i dalších konceptů je vzhledem ke zkoumané problematice relevantní, autor koncepty nejen přehledně představuje, ale také s nimi explicitně pracuje ve své analýze.

Ačkoliv jako celek je teoretické ukotvení práce fundované, nejsem si po přečtení práce zcela jistý, jak je v práci vymezen stěžejní koncept identity. A to o to více, že zároveň s ním je zmiňován také koncept sociální role (s. 13) a herní osobnosti (s. 16). V rámci obhajoby bych proto chtěl autora požádat, zda by mohl vysvětlit, jak tyto pojmy chápe a jaký mezi nimi panuje vztah.

Metodologii výzkumu autor věnuje s. 27-35 a nejuvýstižněji ji lze charakterizovat jako maximálně transparentní, což považuji za jednoznačný klad. Autor v ní přehledně pojednává užité techniky sběru dat, scénář polostrukturovaného rozhovoru, konstrukci vzorku i zvolený analytický postup.

V souvislosti s metodologií by mne přesto zajímala odpověď na dvě okrajové otázky. První z nich je to, proč byly hráčům v rekrutačním dotazníku položeny otázky „3. Jak jsi se dostal/a ke hraní RPG? 4. Jak v RPG prožíváš příběh?“ (s. 32) a jak bylo s jejich odpověďmi nakládáno ve vztahu ke zkoumanému problému. Druhou je pak důvod uvedení přepisu jednoho z rozhovorů v příloze (s. 31, resp. příloha). K čemu tato příloha slouží? Proč se autor rozhodl přiložit přepis jednoho interview a proč právě tohoto? Uvažoval o přiložení všech interview, případně o tom, že nepřiloží žádné?

Jádro práce představuje podkapitola 3.4. Souhrnná analýza (s. 35-61), v níž autor předkládá výsledky svého empirického šetření. V tomto ohledu je třeba vyzdvihnout, že výsledky výzkumu jsou jednoznačně ukotvené v datech, která autor v práci prezentuje. Ovšem právě jejich prezentace představuje jeden z nedostatků této části. V práci se totiž úryvky výpovědí respondentů nijak nešetří, až se zdá, jakoby byly uvedeny snad všechny výpovědi týkající se jednotlivých témat. Otázkou pak je, jakou hodnotu autor přikládá výpovědím svých respondentů. Můžeme-li dovozovat ze struktury argumentace, pak zastává perspektivu, podle níž data nevyovídají sama o sobě, ale jsou doklady výzkumníkových tvrzení. Potom by ale poměr mezi daty a autorovými tvrzeními měl být přesně opačný.

Polostrukturovaná interview totiž bezesporu autorovi zprostředkovala velké množství detailních informací, která by si zasloužila hlubší analýzu přesahující některá poněkud schematická tvrzení, která z nich autor vyvozuje. Namísto „zavalení daty“ by bylo vhodnější nabídnout detailnější a hlubší interpretace konkrétních výroků (např. výpovědi respondentů F a J na s. 39). Takto data v práci působí „nevytěženým“ dojmem.

Svá zjištění autor přehledně shrnuje v následující podkapitole 3.5 Výsledky práce (s. 62-63), v níž dává explicitní odpovědi na tři výzkumné otázky, jež si v práci kladl. Ty potom dále vztahuje k předchozím výzkumům v podkapitole 3.6 Diskuse a zejména v oddíle 3.6.3 Srovnání s předchozím výzkumem (s. 66-67). Právě zde je patrný přínos předkládané práce, která empiricky dokládá, že „proměna herní postavy se odvíjí od toho, jestli hráč preferuje hraní formou *projekce* či *projektu*“ (s. 67).

Nicméně nabízí se otázka, zda stejného výsledku nemohlo být s mnohem menší námahou a naopak větším a tedy i reprezentativnějším vzorkem dosaženo za užití dotazníku namísto polostrukturovaných interview. Tedy nakolik do značné míry „otevřený“ charakter polostrukturovaných interview skutečně pomohl identifikovat stěžejní roli formy projektivní identity.

Po formální stránce práce sice nevyniká, ale není ani nepřijatelná. V textu se vyskytuje řada gramatických chyb (nejčastěji ve formě malého písmene na začátku věty), ale i překlepů (které neznízdka mění význam věty) a chybějících či naopak přebývajících slov. Nepříliš přehledná je i struktura práce, zejména zahrnutí pasáží týkajících se závěru a diskuse do třetí kapitoly. Za vysloveně matoucí považuji rozdělení podkapitoly 3.4 Souhrnná analýza na dvě části (První a Druhá skupina, s. 37 a 57) bez jejich uvedení v obsahu, a zároveň uvedení zmínky o tom, že se informace od respondentů z druhé skupiny mohou objevit i v souhrnné analýze (s. 38). Práci doprovází čtveřice vyobrazení, která vhodně dokreslují autorova tvrzení (obr. 1-3) či přehledně prezentují datový soubor (obr. 4). Pokud by však nebyla zařazena, práci by to nijak nepoškodilo. V příloze práce nalezneme kromě zmiňovaného přepisu interview také Vzor informovaného souhlasu. Dle všeho se jedná o upravenou verzi vzoru užívaného k jiným projektům. Bylo by proto vhodné věnovat jeho úpravě větší péči. Za prvé by se v něm vzhledem k povaze výzkumu nemělo hovořit o experimentu (s. 72). Provádí-li výzkum jediný výzkumník, je zbytečné zmiňovat osobu, která provedla poučení respondenta (s. 72). Informovaný souhlas zmiňuje, že z výzkumu vyplývají pro účastníka nějaké výhody (s. 72), aniž by kdekoliv v textu bylo uvedeno jaké.

Práce jako celek je dobře teoreticky ukotvena a přichází se zajímavým a relevantním zjištěním ukotveným v empirickém šetření. Sráží ji však nadměrné soustředění na prezentaci dat na úkor hlubších interpretací a sporná přiměřenost zvolené metody ve vztahu k formulovaným závěrům. Na tomto základě se domnívám, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 2. 6. 2019

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.